

JAARVERSLAG 2011

VERZETSMUSEUM
AMSTERDAM

INHOUD 2011

1	INLEIDING	3			
2	TENTOONSTELLINGEN	4			
	Wisselexpositieruimte	5			
	■ Liefde in oorlogstijd	5			
	■ Elke dag een draadje...				
	Borduren in gevangenschap 1940-1945	5			
	Entreehal	7			
	■ Wally van Hall. Bankier van het verzet	7			
	■ Amsterdam door de lens van een clandestiene camera.				
	Foto's van Karel Bönnekamp	7			
	Reizende tentoonstelling	7			
	■ Wereldoorlog in de West	7			
3	KINDERMUSEUMPLANNEN	8			
	Procedures en verbouwing	9			
	Inhoudelijke ontwikkeling	9			
	Fondsenwerving	9			
4	COLLECTIE EN BIBLIOTHEEK	10			
	Acquisitie, behoud en ontsluiting	11			
	Raadpleging en uitlending	11			
5	EDUCATIE	12			
	Groepsbezoek	13			
	Museumdocenten	13			
	Bijzondere educatieve programma's en samenwerking	15			
	Multimediatours	15			
6	EVENEMENTEN	16			
	Lezingen, discussies en filmvertoningen	17			
	■ Geuzenpenningbijeenkomst	17			
	■ Lezingenserie Helden en Schurken	17			
	■ Anton de Kom-lezing	17			
	■ Sobiborbijeenkomst	17			
	■ Specifieke bijeenkomsten en evenementen van derden	19			
	■ Collectieve evenementen	19			
7	PR EN PUBLICITEIT	20			
	Bezoekers	21			
	Marketing en PR	21			
	Websites	23			
	Sociale Media	23			
	Relaties	25			
8	ORGANISATIE	26			
	Bestuur	27			
	Personeel	27			
	Vriendenstichting	29			
	Huisvesting en faciliteiten	29			
	Financiën	31			
9	BIJLAGEN	34			
	Bestuur	35			
	Personeel	35			
	Comité van Aanbeveling	36			
	Bestuursleden Stichting Vrienden	36			
	Commissies / klankbordgroepen	36			
	Vrijwilligers	37			
	Algemene bijdragen	38			
	Bijdragen voor het kindermuseum	38			
	Bijdragen voor overige projecten in 2011	38			
	Colofon	38			

Het Verzetsmuseum had in 2011 een record van 61.126 bezoekers. Ook het bezoek van scholieren nam in 2011 weer toe tot een nieuw record van 17.013 leerlingen.

INLEIDING

In 2011 kon het Verzetsmuseum het definitieve besluit nemen tot de uitbreiding met het kindermuseum waardoor het museum verder zal kunnen groeien. Van de benodigde 3,4 miljoen was aan het eind van het jaar ruim 3 miljoen aan bijdragen toegezegd, en de belangrijkste juridische obstakels waren gepasseerd. De bouw werd voorbereid; in december waren de aannemers startklaar. Het was daarmee zeker dat het kindermuseum in 2012 wordt gebouwd en in 2013 open zal gaan.

Om de opening van het kindermuseum in 2013 te realiseren werkte de projectgroep voor het kindermuseum – waarin de museumstaf een belangrijke rol inneemt – op volle toeren. Het museum had daarom in 2011 een relatief bescheiden tentoonstellingsprogramma, met twee nieuwe eigen producties: *Elke dag een draadje... Borduren in gevangenschap 1940-1945* en *Amsterdam door de lens van een clandestiene camera. Foto's van Karel Bönnekamp*. Deze 'kleine' producties qua budget, kregen veel publiciteit, trokken veel bezoekers en werden zeer gewaardeerd. Het resultaat was een toename van het percentage Nederlandse bezoekers, en een nieuw jaarrecord van 61.126 bezoekers. Ook het bezoek van scholieren nam in 2011 weer toe tot een nieuw record van 17.013 leerlingen.

De mooie resultaten en veelbelovende vooruitzichten waren stimulerend in een jaar dat het kleine team te maken kreeg met veel ziektegevallen. Ook moest het museum zich voorbereiden op een moeilijke toekomst vanwege de bezuinigingen in de cultuursector. Door het kindermuseum zullen de exploitatiekosten toenemen, terwijl het heel moeilijk zal zijn om aanvullende structurele subsidies te verkrijgen. Het museum zocht oplossingen door nieuwe samenwerkingsvormen en ontwikkelde plannen om meer inkomsten te genereren, die werden opgenomen in een ondernemingsplan voor de beleidsperiode 2013-2016.

Foto ok???
Bijchrift?

De tentoonstelling 'Elke dag een draadje... Borduren in gevangenschap 1940-1945' was een grote publiekstrekker in 2011. Borduurwerken konden in gevangenschap veel beter worden bewaard en verstopt dan geschriften of tekeningen op papier. De ervaringen in gevangenschap werden daarom, vooral door vrouwelijke gevangenen, vaak in borduurwerken gedocumenteerd en verbeeld.

TENTOONSTELLINGEN

WISSELEXPOSITIERUIMTE

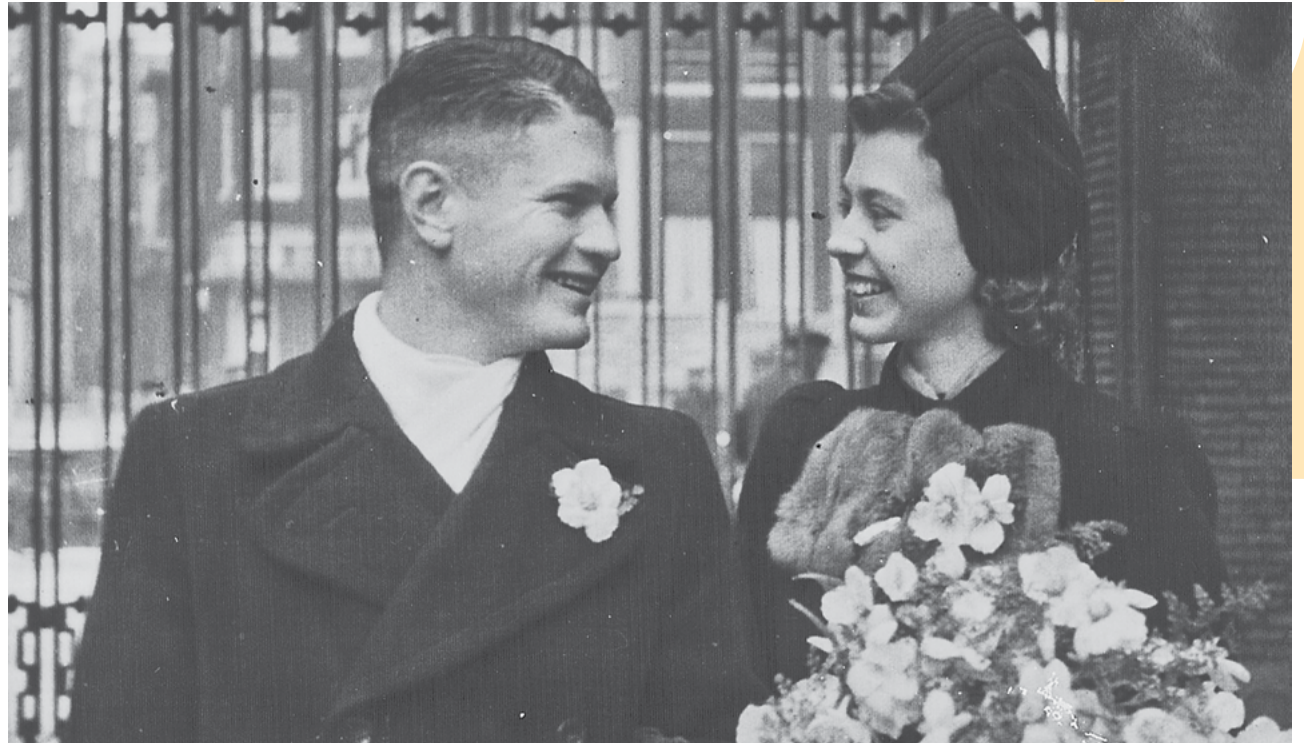
In de wisselexpositieruimte heeft het museum in 2011 twee tentoonstellingen gerealiseerd:

LIEFDE IN OORLOGSTIJD (TOT EN MET 22 MEI)

Liefde in oorlogstijd is een door het Bevrijdingsmuseum in Groesbeek geproduceerde tentoonstelling die door het Verzetmuseum is aangepast en uitgebreid. Aan de hand van persoonlijke verhalen werden verschillende vormen van de liefde in oorlogstijd belicht, zoals liefde in de onderduik en de kampen, liefde voor de vijand, homoseksuele liefde en de betaalde liefde.

ELKE DAG EEN DRAADJE... BORDUREN IN GEVANGENSCHAP 1940-1945 (VANAF 9 JUNI)

Een tentoonstelling gemaakt rondom de vele prachtige borduurwerken gemaakt in gevangenschap uit de eigen collectie van het museum. Ook in de collecties van collega's bleek zich veel borduurwerk te bevinden. Borduurwerken konden in gevangenschap beter worden bewaard en verstoep dan geschriften of tekeningen op papier. De ervaringen in gevangenschap werden daarom, vooral door vrouwelijke gevangenen maar ook wel door mannen, vaak in borduurwerken gedocumenteerd en verbeeld. De tentoonstelling werd samengesteld door de conservator met behulp van twee stagiairs van de Reinwardt Academie. Aan de hand van de borduurwerken en persoonlijke verhalen werden de verschillende omstandigheden van de gevangenschap belicht: in de gevangnissen in Nederland, de kampen in Nederland, in de Duitse concentratiekampen en de Japanse kampen in Nederlands-Indië.

Persoonlijke verhalen geven een beeld van liefdesrelaties in oorlogsomstandigheden in de tentoonstelling Liefde in oorlogstijd die tot eind mei 2011 te zien was.

Bij de feestelijke opening werden twee verzetsvrouwen geïnterviewd waarvan borduurwerk was geëxposeerd, Joke Folmer en Johanna Waldorp. De bekende Limburgse zanger Gé Reinders zorgde voor een zeer toepasselijke muzikale bijdrage door zijn liedjes over zijn moeder die borduurde in gevangenschap. Ook haar borduurwerk was in de tentoonstelling te zien. Het onderwerp van de tentoonstelling bleek een schot in de roos. De pers toonde grote belangstelling, de tentoonstelling

werd zeer populair bij handwerk liefhebbers en maakte veel indruk op vrijwel alle bezoekers, getuige het reactieboek.

“Prachtig, vrouwen die zo hun waardigheid overeind houden, hun ellende verwerken. En proberen daar iets moois tegenover te stellen!”

“Truly amazing. A tribute to the human spirit. Thank you for this impressive exhibition.”

De bijzondere verzameling foto's van amateurfotograaf Karel Bönnekamp werd geëxposeerd in de entreehal-tentoonstelling Amsterdam door de lens van een clandestiene camera. Bönnekamp liep vooruit op de meeste professionele clandestiene fotografen, die vooral de Hongerwinter documenteerden, en maakte unieke foto's van de Jodenvervolgung.

ENTREEHAL

WALLY VAN HALL. BANKIER VAN HET VERZET (TOT 9 OKTOBER)

Met deze tentoonstelling sloot het museum aan bij de oprichting van een nieuw monument dat werd onthuld bij de Nederlandsche Bank in Amsterdam in september 2010. De tentoonstelling en de bijbehorende educatieve website – voorzien van een digitaal stripverhaal – brachten de complexe geldtransacties van Van Halls Nationaal Steunfonds levendig in beeld. Het laatste weekend trok de tentoonstelling een hausse aan bezoekers. Na de ontmanteling werd de tentoonstelling overgenomen door het Nationaal Monument Kamp Vught.

De website werd in 2011 – dankzij een extra bijdrage van het Kollèwijnfonds – onder de aandacht gebracht van het onderwijs.

De zeer geslaagde site werd aan het eind van het jaar genomineerd voor de geschiedenisonline-prijs.

AMSTERDAM DOOR DE LENS VAN EEN CLANDESTIENE CAMERA. FOTO'S VAN KAREL BÖNNEKAMP (VANAF 13 OKTOBER)

Het Verzetsmuseum is sinds 1993 in het bezit van de bijzondere verzameling foto's van amateurfotograaf Karel Bönnekamp en besloot deze opnieuw onder de aandacht te brengen. Bönnekamp (1914-2008) legde vanaf 1942 systematisch bezettingstaferelen vast. Hij liep daarmee vooruit op de meeste professionele clandestiene fotografen, die vooral de Hongerwinter documenteerden, en maakte unieke foto's van bijvoorbeeld de Jodenvervolging. De student fotografie Koen van Torenburg maakte foto's op dezelfde locaties als Bönnekamp dat zo'n 70 jaar eerder deed. De foto's van Bönnekamp vloeiden in de tentoonstelling op een scherm over in die van Van Torenburg om de continuïteiten en discontinuïteiten tussen verleden en heden in beeld te brengen.

Tijdens de feestelijke opening werd deze presentatie in werking gesteld door Wim van Norden, medewerker van het eerste uur van het illegale

Parool. Van Norden werd geïnterviewd over de omstandigheden waarin Bönnekamp fotografeerde en de betekenis van zijn foto's voor de geschiedschrijving. De bekende jonge fotoblogger Thomas Schlijper vertelde over zijn motieven om Amsterdamse straattaferelen vast te leggen. Fotograaf Fran van der Hoeven belichtte de foto's van Bönnekamp vanuit fotografisch perspectief. Ook deze tentoonstelling kreeg veel publiciteit en trok veel extra bezoekers, vooral uit Amsterdam.

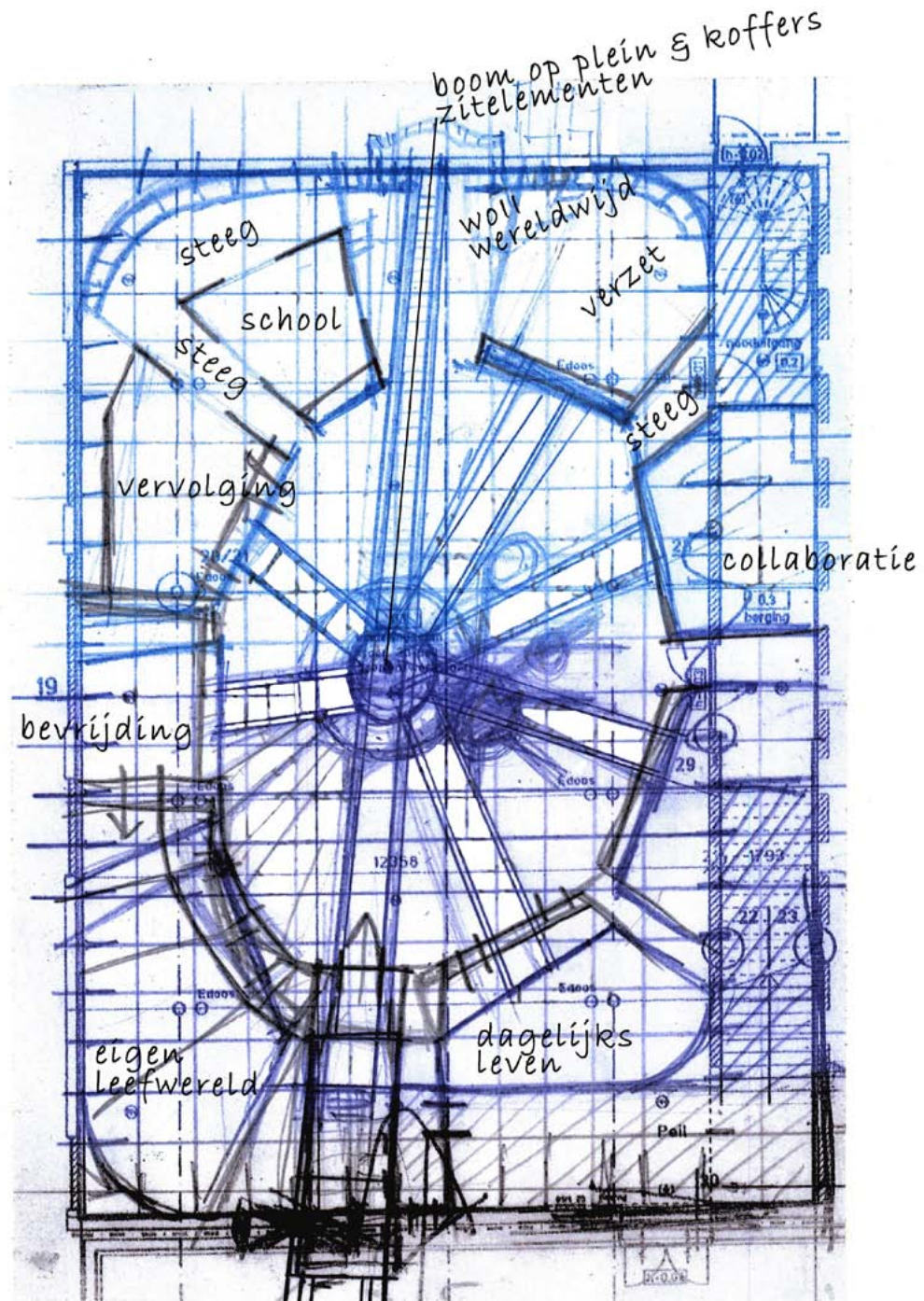
REIZENDE TENTOONSTELLING

WERELDOORLOG IN DE WEST

Wegens reorganisatie als gevolg van bezuinigingen bij het SIO (Surinaams Inspraak Orgaan) is de reizende variant van de tentoonstelling *Wereldoorlog in de West* over Suriname en de Nederlandse Antillen tijdens de Tweede Wereldoorlog in 2011 helaas niet geëxposeerd.

De samenwerking met het SIO wordt wel voortgezet; in 2012 zal de tentoonstelling weer te zien zijn in Amsterdam Zuidoost.

3

INGANG

In 2011 kon het Verzetmuseum het definitieve besluit nemen tot de uitbreiding met het kindermuseum. Vormgeefster Eryl Brugmans maakte de eerste schetsen voor de inrichting. Het kindermuseum zal vooral gaan over de belevenissen van vier echt bestaande kinderen in oorlogstijd: een joods kind, een NSB-kind, een kind met verzetsouders en een kind uit een doorsnee gezin.

KINDERMUSEUM

PROCEDURES EN VERBOUWING

Aan het begin van het jaar werd door architectenbureau Hans Ruijs-senaars, in plezierige samenwerking met het museum, de laatste hand gelegd aan het bestek en de bouwtekeningen voor het pand van het kindermuseum. In de loop van het jaar werd een belangrijke stap gezet doordat de Raad van State een door omwonenden aangevraagde Voorlopige Voorziening tot opschorting van bouw afwees. Die was ingediend tegen het bestemmingsplan waarmee Stadsdeel Centrum de uitbreiding van het museum mogelijk maakte. De omgevingsvergunning (voorheen bouwvergunning) kon worden ingediend en werd verleend op 6 juli. Vier bouwkundige aannemers en zes installatieaannemers werden uitgenodigd voor de aanbesteding. Geselecteerd werden Staartjes & La Grouw uit Amsterdam als bouwkundig aannemer, Mampaey uit Dordrecht voor de werktuigbouwkundige installaties en Croon TBI techniek uit Amsterdam voor de elektrotechnische installaties. Gunning van de opdracht werd nog opgeschort tot de tegen de omgevingsvergunning ingediende bezwaren door Stadsdeel Centrum ongegrond werden verklaard en de beroepstermijn was verlopen. Er werd één beroep ingediend. Op basis van juridisch advies besloot het bestuur aan het eind van het jaar te starten met de bouw.

Het noodzakelijke recht van overpad ten behoeve van de nooduitgang via het pand van het Leger des Heils was inmiddels ook gevestigd. Met de exploitant van Garage Ballering werd een contract gesloten over de aanleg van een bouwgang door zijn pand voor de aan- en afvoer van bouwmaterialen. Het museum zal hierdoor in het geheel geen overlast van de bouw ondervinden. Eind december stond het bouwteam letterlijk startklaar.

INHOUDELIJKE ONTWIKKELING

Aan het begin van 2011 werden, na bijeenkomsten van een interne en een externe klankbordgroep, de laatste conceptuele uitgangspunten voor het kindermuseum vastgesteld. Zo werd er gekozen voor één hoofdpersoon als drager van het museumverhaal voor elk van de vier centrale thema's. Het kindermuseum wordt dus vooral het verhaal over de belevenissen van vier echt bestaande kinderen in oorlogstijd: een joods kind, een NSB-kind, een kind met verzetsouders en een kind uit een doorsnee gezin.

Het inhoudelijke projectteam, waarin de conservator en het hoofd educatie een centrale rol vervullen, werd vanaf januari ondersteund door stagiaire Renate van Zalen. Zij werd na afloop van haar stage op freelance basis als projectonderzoeker aangesteld. In het voorjaar werd extern projectleider Amanda Vollenweider aangesteld. Als vormgeefster werd Erly Brugmans aangetrokken. Zij is bekend van onder meer de succesvolle kinderopstelling *Het Rijk van Heen en Weer* in het Haagse Gemeentemuseum.

Het projectteam richtte het onderzoek in 2011 vooral op de te selecteren hoofd- en bijpersonen. Er werden in dit kader 52 oral history-interviews afgenomen. In het najaar werden de hoofdpersonen en de meeste bijpersonen geselecteerd. Er werd een vlekkenplan gemaakt en nader uitgewerkt hoe de onderdelen vorm zullen krijgen. Vanwege ziekte van de PR-medewerkster werd de externe communicatiespecialist Marije Kool gevraagd een Marketingplan te schrijven.

FONDSENWERVING

Er werd in 2011 goede voortgang geboekt met de fondsenwerving voor het kindermuseum. Aan het eind van het jaar stond de teller op ruim 3 miljoen, van de benodigde 3.4 miljoen. In februari zegde het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), na een lang voortraject, 300.000 euro toe. Het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg zegde een extra bijdrage toe en werd hierdoor met een bedrag van 700.000 euro de grootste subsidiegever. In augustus werd er een uitgewerkt inhoudelijk projectvoorstel geschreven met een afgesplitste projectbegroting om de fondsen aan te schrijven die subsidiëring van aankoop en verbouwing uitsluiten. Het resulteerde in tal van bijdragen. De Mondriaan Stichting, later omgedoopt tot Mondriaan Fonds, droeg 75.000 euro bij, het Nationaal Comité 4 en 5 mei 110.000 euro.

Werving bij bedrijven verliep iets minder succesvol, maar leverde ook enkele tienduizenden euro's op. Een wervingscampagne onder particulieren via de Vriendenstichting, kreeg meer respons. Diverse vrienden van het museum zamelden voor hun verjaardag geld in voor het kindermuseum, onder wie de 100-jarige Ada van Randwijk, weduwe van de bekende verzetsman Henk van Randwijk.

Alle subsidiegevers werden in halfjaarlijkse tussenrapportages geïnformeerd over de voortgang van het project. Met een aantal subsidiegevers werd, met succes, overlegd over oplossingen om termijn gebonden subsidies voor het project te behouden. Een overzicht van de subsidiegevers is achterin dit verslag opgenomen.

4

Een van de 110 schenkingen van collectie in 2011: een voor de bevrijding in huisvlijt gemaakte grote Amerikaanse vlag.

COLLECTIE & BIBLIOTHEEK

ACQUISITIE, BEHOUD EN ONTSLUITING

Het museum verwierf in 2011 110 nieuwe schenkingen. Dat zijn er meer dan de afgelopen jaren. Dit is deels te danken aan het succes van de tentoonstelling *Elke dag een draadje*. Er werden veel borduurwerken aan het museum geschonken naar aanleiding van de tentoonstelling, vooral uit Nederlands-Indië. Ook het onderzoek voor het kindermuseum leverde mooie aanwinsten op, zoals een bedelarmbandje gemaakt door een verzetsvrouw in het Philipscommando in Kamp Vught voor haar dochter buiten het kamp, een familieboekje waarin een joodse onderduikbaby staat ingeschreven onder een valse naam en een fraai rood-wit-blauw bevrijdingsjurkje. Andere schenkingen waren bijvoorbeeld een voor de bevrijding in huisvlijt gemaakte grote Amerikaanse vlag, een dagboek bijgehouden tijdens de 'politieacties' van 1947-'48 en een tabakspot van Wally van Hall. Voor de bibliotheek werden 17 nieuwe titels verworven.

In 2010 was een groot registratie- en digitaliseringproject afgerond. In 2011 stond de collectiebeheerder er weer alleen voor en kostte het moeite het grote aantal nieuwe aanwinsten te registreren. In de digitale catalogus – raadpleegbaar via de website www.verzetsmuseum.org/collectie – werden nog enkele 'kinderziektes' verholpen. De preventieve conservering van de textielcollectie werd verbeterd in het kader van de tentoonstelling *Elke dag een draadje*.

RAADPLEGING EN UITLENING

Door de digitale ontsluiting werd de collectie meer dan voorheen geraadpleegd. Het aantal bezoekers van de digitale catalogus nam met 20% toe tot zo'n 240 per maand. Het aantal mensen dat vervolgens in het museum de collectie nader wilde bestuderen steeg ook. Er werden onderzoekers ontvangen van onder meer het Holocaust Museum in Washington en het oorlogsmuseum in het Poolse Gdansk. De collectie leverde belangrijke informatie aan onderzoekers naar het Surinaamse kamp Copieweg en onderzoekers naar het studentenverzet in Utrecht en Delft.

Er werd regelmatig collectie uitgeleend, onder meer ten behoeve van een tentoonstelling van het Amsterdamse 4 en 5 mei Comité in het gebouw van Mediamatic aan de Vijzelgracht in Amsterdam, aan museum 'De Zwarte Tulp' in Lisse en het herinneringscentrum Kamp Westerbork. De aanvraag voor langdurige bruikleen van een in kamp Mauthausen gebruikt pistool door het herinneringscentrum van het kamp in Oostenrijk werd door het museum gehonoreerd, maar bleek gecompliceerd vanwege het verscherpte vuurwapenbeleid na de aanslag in Alphen aan de Rijn.

De foto's van het Verzetsmuseum zijn sinds 2009 online raadpleegbaar via www.beeldbankwo2.nl. Hierop zijn de fotocollecties van alle belangrijke collectiebeherende instellingen op het gebied van de Tweede Wereldoorlog bijeengebracht. Via de beeldbank werden in 2011 110 foto's van het Verzetsmuseum besteld en 37 foto's gepubliceerd.

De vorig jaar gesignaleerde toename van de raadpleging van de kleine, gespecialiseerde bibliotheek, die vooral door vrijwilligers wordt gerund, zette zich door in 2011. Ruim vijftig onderzoekers werden in de bibliotheek ontvangen. Voorts werden er weer honderden telefonisch of per e-mail ontvangen informatieverzoeken door de bibliotheekmedewerkers afgehandeld.

Het Verzetsmuseum stelde veel collectie beschikbaar voor de tentoonstelling Pièce de Résistance van het Amsterdamse 4 en 5 mei Comité in het gebouw van Mediamatic Bank aan de Vijzelgracht in Amsterdam.

5

De educatieve dienst van het museum is er in 2011 weer in geslaagd meer groepen in het museum te ontvangen. 28% was afkomstig uit het basisonderwijs, 62% uit het voortgezet onderwijs, 10% kwam uit het buitenland en 1% was inburgeraar.

EDUCATIE

GROEPSBEZOEK

De educatieve dienst van het Verzetsmuseum is er in 2011 weer in geslaagd meer groepen in het museum te ontvangen. In totaal doorliepen 17.013 scholieren en inburgeraars een educatief programma in het museum. Daarvan was 28% afkomstig uit het basisonderwijs, 62% uit het voortgezet onderwijs, 10% kwam uit het buitenland en 1% was inburgeraar.

De meeste scholieren kregen een rondleiding of voerden een onderzoeksopdracht uit in de vaste opstelling. De B-opdracht (voor leerlingen vanaf een jaar of 14) werd in 2011 geheel vernieuwd en na een uitgebreide testfase met succes in gebruik genomen. Slechts enkele groepen namen (vaak naast een bezoek aan de vaste opstelling) deel aan een educatief programma in een van de wisselexposities. Ruim 15% (2638 leerlingen) maakte een begeleide buurtwandeling.

Van de scholieren die het museum bezoeken is ruim 19% afkomstig uit Amsterdam, 37% uit de rest van Noord-Holland en 33% uit de rest van Nederland. Het aantal buitenlandse scholieren nam met 10% van het totaal weer verder toe ten opzichte van de voorgaande jaren. Het museum ontving groepen afkomstig uit Engeland, Amerika, Canada, Duitsland, Frankrijk, Zweden, Denemarken, Finland, België, Spanje, Portugal, Italië, Rusland, Australië, Israël en Polen. Om deze groepen beter te bedienen werd aan het begin van het jaar een Engelstalige onderzoeksopdracht gemaakt. Later in het jaar werd er ook een Duitstalige onderzoeksopdracht gemaakt en is de introductiefilm Duits ondertiteld. Het tarief voor de begeleiding van de buitenlandse groepen werd verlaagd om te ontmoedigen dat ze het museum zonder begeleiding bezoeken.

Het museum streeft er specifiek naar om 'zwarte scholen' te bereiken en is daar ook in 2011 weer in geslaagd. Ook de islamitische scholen als de As Siddieq en Al Wafa zijn onderhand trouwe bezoekers van het Verzetsmuseum.

De meeste leerlingen zijn onder de indruk van het museumbezoek. Docenten geven na het bezoek in een formulier hun beoordeling onder meer met cijfers. De introductiefilm krijgt gemiddeld een 8,3; de onderzoeksopdracht een 7,8; de begeleiding een 8,2 en de vaste opstelling een 8,5. Hun opmerkingen zijn onverdeeld positief. Enkele voorbeelden:

We hebben het bezoek als bijzonder prettig ervaren. De kinderen en de leerkrachten waren bijzonder enthousiast. (...) Ook de wandeling door een deel van de stad was erg indrukwekkend.

De Springschans, Uithoorn, groep 8

Ik kom al jaren 2 á 3 keer per jaar naar het Verzetsmuseum met 2VMBO-tl, 3 HAVO of 3VWO en ben steeds weer tevreden over het verloop.

Berger Scholengemeenschap, Bergen

De kinderen wilden na 3 uur activiteiten nog niet weg, omdat ze nog meer wilden zien! Dat zegt genoeg. Ik vond de buurtwandeling minstens zo interessant als het museumbezoek. De combinatie van het "echte" van nu met de platen van vroeger werkt heel sterk.

De website is prachtig en heel toegankelijk voor kinderen. De boeking via internet ging makkelijk, alleen werd ik wel overvallen door hoe lang van tevoren het museum al volgeboekt is.

De Hasselbraam, Almere, groep 6

De B-opdracht (voor leerlingen vanaf een jaar of 14) werd in 2011 geheel vernieuwd en na een uitgebreide testfase met succes in gebruik genomen.

MUSEUMDOCENTEN

Het Verzetsmuseum heeft een team van ruim veertig vrijwillige, goed geschoolde museumdocenten. Het is een gemêleerde groep met onder meer (vervroegd) gepensioneerden en studenten. Onder de studenten is er vanzelfsprekend verloop, maar het lukte weer goed om - onder meer via de website - nieuwe museumdocenten aan te trekken. Er is een aantal scholingsbijeenkomsten georganiseerd met inhoudelijke en praktische onderwerpen. Verder zijn er twee papieren nieuwsbrieven voor de museumdocenten uitgebracht en op de goed geraadpleegde blog voor museumdocenten zijn 68 berichten geplaatst. De blog ontwikkelt zich tot een bron van inhoudelijke, didactische en praktische informatie.

R BIA .nl
ACK David
P
A S

NO CLEARANCE FOR SWIM IN THIS AREA WHEN MACHINE IS OPEN.
SEVERE INJURY OR DEATH FROM CHOKING COULD OCCUR.
CONNECT CLOSING HANDLE LOCK LINK BETWEEN FRONT AND REAR PANELS BEFORE
LEaving MACHINE. TRANSPORTING MACHINE ON ROLLERS IS PROHIBITED. ALWAYS USE
HANDLE WHEN CLOSING OR UNLOCKING.
DISCONNECT CLOSING HANDLE LOCK LINK AND SECURE TO PREVENTED PLACES
BEFORE REPAIRING APPROVED BY MANUFACTURER WILL NOT BESS.

"HEARTBREAKING"
"OUTSTANDING"
"GRIPPING"
"FUNNY"

EF High School Year Abroad
Fear of you
I bet maak wat de wereld je

Gecoördineerd vanuit het Verzetmuseum gaven de Duitse vrijwilligers van Aktion Sühnezeichen Friedensdienste in april door het hele land les met het lespakket Verzet je!

De boeking van scholen wordt sinds 2008 door het wegvallen van de gesubsidieerde medewerkers noodgedwongen uitgevoerd door vrijwilligers. Het is en blijft moeilijk om voor dit gespecialiseerde en tijdrovende werk vrijwilligers te vinden. Ook in 2011 was er verloop en kostte het moeite geschikte kandidaten te vinden. De coördinator groepsbezoek Sandra ter Mijtelen moest veel tijd besteden aan werving, opleiding en vervanging.

SPECIALE EDUCATIEVE PROGRAMMA'S EN SAMENWERKING

Vanaf 2007 heeft het Verzetsmuseum in het kader van het museale samenwerkingsverband in Amsterdam *Stad en Taal*, een programma voor inburgeraars. Het aantal deelnemers nam de afgelopen jaren bij alle deelnemende musea sterk af. Om het tijt te keren werd in samenwerking met de gemeente een promotiefilm over de museale inburgeringprogramma's gemaakt. Het aantal inburgeraars in het Verzetsmuseum bleef in 2011 stabiel met de ontvangst van 8 groepen en 113 personen.

Sinds 2004 heeft het Verzetsmuseum ook een programma voor de groepen probleemjongeren die werkervaring opdoen via de Stichting Herstelling. Een gesprek met een concentratiekampoverlevende is hierin een centraal onderdeel. Al jaren is het aantal groepen dat het museum in dit kader bezoekt laag. In 2011 bezochten twee Herstelling-groepen het museum.

Het Verzetsmuseum was betrokken bij twee educatieve projecten voor gebruik op school. Voor het lespakket *Verzet je!* voor het basisonderwijs werd samengewerkt met de Aktion Sühnezeichen Friedensdienste (ASF). Gecoördineerd vanuit het Verzetsmuseum gaven de Duitse ASF-vrijwilligers in april door het hele land les met het *Verzet je!*-lespakket. De educatieve website voor het VMBO www.walravenvanhall.nl werd met steun

van het Kolléwijnfonds in 2011 extra onder de aandacht van het onderwijs gebracht door de verspreiding van dvd's en freecards.

Uiteraard nam het Verzetsmuseum weer deel aan de gebruikelijke educatieve samenwerkingsverbanden zoals de MOCCA Cultuureducatiedag, met een presentatie van het educatieve aanbod voor de scholen in Amsterdam. In het kader van de jaarlijkse Kunstschooldag bezochten 184 leerlingen uit groep 8 het Verzetsmuseum.

MULTIMEDIATOURS

Sinds 2006 beschikt het Verzetsmuseum over multimediatours. Ze bieden de individuele bezoekers een rondleiding, ontsluiten het Nederlands- en Engelstalige museum ook in het Duits, Frans en Spaans, en bevatten een aantrekkelijk, interactief programma voor kinderen vanaf 9 jaar: *Keuzes maken*. De tours werden in 2011 weer volop gebruikt en zeer gewaardeerd. De tour voor kinderen werd in toenemende mate gebruikt in de weekenden en de schoolvakanties.

Ondanks de populariteit van de tours wordt het steeds moeilijker om ze in bedrijf te houden doordat de Pda's en het content management systeem sinds 2010 door de leverancier niet langer worden ondersteund. Zo zijn in 2011 de online logfiles en de synchronisatie afgeschaft en ontbreken daardoor gedetailleerde statistische gegevens over het gebruik. Het museum oriënteerde zich op een nieuw systeem. Vooralsnog is een overgang niet aantrekkelijk omdat het één op één overzetten van de bestaande tours onmogelijk is.

Op 19 april sprak
journaliste Clair Polak
in het museum met drie vrouwelijke
kopstukken uit het verzet (v.l.n.r.):
Louise Schwartz-van Santen, Gisela
Wieberdink-Söhnlein en Siet
Gravendaal-Tammens. De bijzondere
bijeenkomst werd door de NTR
gefilmd en vertoond via
www.geschiedenis24.nl.

EVENEMENTEN

LEZINGEN, DISCUSSIES EN FILMVERTONINGEN

Het Verzetsmuseum organiseert jaarlijks lezingen en debatten met vaste samenwerkingspartners.

GEUZENPENNINGBIJENKOMST

Elk jaar organiseert het museum een bijeenkomst met de laureaat van de Geuzenpenning, een prestigieuze onderscheiding voor mensen of organisaties die zich op bijzondere wijze hebben ingezet voor de democratie of tegen dictatuur, discriminatie en racisme, die is genoemd naar de eerste verzetsgroep in Nederland tijdens de bezetting.

Dit jaar spraken op 13 maart de twee laureaten, de Afghaanse mensenrechten activiste Sima Samar en generaal Peter van Uhm namens de Nederlandse strijdkrachten onder leiding van NOS-correspondent Peter te Velde. Aik Meeuse van medeorganisator Stichting Free Voice sprak met de naar Nederland gevluchte Afghaanse journaliste Farida Hares. De Volkskrant en Het Parool wijdde uitgebreid aandacht aan de bijeenkomst.

LEZINGENSERIE HELDEN EN SCHURKEN

De serie die het museum de afgelopen jaren organiseerde met het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies, Historisch Nieuwsblad en VPRO/OVT was in 2011 zeer geslaagd. Mede dankzij de royale aankondigingen in het Historisch Nieuwsblad waren vrijwel alle middagen uitverkocht.

Op 15 februari sprak Ad van Liempt met Jules Schelvis (stichting Sobibor), Wim Boevink (Trouw) en Margalith Kleijwegt (Vrij Nederland) over de stand van zaken in het proces Demjanjuk. Historici Bart van der Boom en Robin

Wim Boevink (Trouw) en Margalith Kleijwegt (Vrij Nederland) spraken over de stand van zaken in het proces Demjanjuk in het kader van de lezingenserie Helden en schurken II. Het museum organiseerde de serie met het NIOD, Historisch Nieuwsblad en VPRO/OVT. In 2011 waren vrijwel alle middagen uitverkocht.

te Slaa spraken op 15 maart samen met socioloog Anton Zijderveld over de opkomst van de NSB en eventuele analogieën met de PVV nu; Bas Kromhout (Historisch Nieuwsblad) leidde het gesprek. Bijzonder was de bijeenkomst op 19 april waarbij journaliste Clairy Polak sprak met drie vrouwelijke kopstukken uit het verzet: Siet Gravendaal-Tammens, Gisela Wieberdink-Söhnlein en Louise Schwartz-van Santen. Deze bijeenkomst werd door de NTR gefilmd en vertoond via www.geschiedenis24.nl. Op 31 mei waren Jos Palm (OVT) en schrijfster Lisette Lewin te gast. Op 17 juni sloot David Barnouw (NIOD) de serie af met een gesprek met scenarioschrijver Gerard Soeteman over de filmische verbeelding van oorlogshelden en schurken. Regisseur Paul Verhoeven was niet in Nederland en de beoogde Skype-verbinding met Rutger Hauer, ook in den vreemde, kwam helaas niet tot stand.

ANTON DE KOM-LEZING

De jaarlijkse Anton de Kom-lezing, die het museum organiseert met het antidiscriminatiebureau Art.1 vond plaats op 30 juni en werd ook zeer goed bezocht. Dit jaar gaf CDA-politicus Ab Klink een boeiende uiteenzetting over het gelijkheidsbeginsel. Prof. dr. Jean Tillie, hoogleraar Politicologie aan de Universiteit van Amsterdam en gespecialiseerd in extreem rechts stemgedrag en integratie van immigranten, was coreferent. Media-partner Trouw plaatste meerdere voorankondigingen, en publiceerde de lezing de dag na de voordracht in het museum.

SOBIBORBIJENKOMST

Op 20 oktober herdacht het Verzetsmuseum in samenwerking met Stichting Sobibor weer de opstand in het vernietigingskamp Sobibor op 14 oktober 1943. Dit jaar was de bijeenkomst gewijd aan de Joodse Raad. Het was een bijzonder geslaagde en goedbezochte bijeenkomst onder leiding van Ad van Liempt. Sprekers waren historicus en auteur van *Voorzitter van de Joodse Raad* Erik Somers, historicus en mede-auteur van *Jodenvervolging in Nederland, Frankrijk en België, 1940-1945* Pim Griffioen en de bestuursvoorzitter van het Verzetsmuseum en voormalig NIOD-directeur Hans Blom. Voorafgaand aan deze avond werd op zondag 16 oktober de documentairefilm over de Joodse Raad *Het fatale dilemma* van Willy Lindwer doorlopend getoond tijdens openingsuren.

De Museumnacht op 5 november had een programma rondom de tentoonstelling 'Elke dag een draadje'. Onder het motto 'Iedereen een steekje' borduurden de bezoekers onder leiding van de dames van Stitch 'n Bitch het Grote Museumnachtdoek.

SPECIFIEKE BIJENKOMSTEN EN EVENEMENTEN VAN DERDEN

Naast deze jaarlijks terugkerende evenementen organiseerde het museum eenmalige bijeenkomsten met wisselende partners. Ook werd de gehoorzaal verhuurd of beschikbaar gesteld voor bijeenkomsten van derden over aan het museum gelieerde onderwerpen.

- Op 17 en 18 maart vond de Nacht van de Vervanging plaats van het ASKV/Steunpunt Vluchtelingen, waarbij bekende Nederlanders en politici één nacht onderdak verschaffen aan vluchtelingen. Alle betrokkenen dineerden en ontbeten in het Verzetsmuseum.
- Op 18 maart werd 's middags in samenwerking met uitgeverij Leopold het kinderboek *Verzet tegen de vijand* van Martine Letterie gepresenteerd.
- In het weekend voorafgaand aan de herdenking van de capitulatie van Japan in Nederlands-Indië, op 13 en 14 augustus, vestigde het museum, in samenwerking met de documentairemaker Peter Hoogenboezem, de aandacht op de herdenking door vertoning van een documentaire over het verzet in Nederlands-Indië.
- Belien & Van Tol Stadsverkenningen organiseerden in 2011 weer een reeks cultuurhistorische cursussen in het Verzetsmuseum.

COLLECTIEVE EVENEMENTEN

Zoals in voorgaande jaren nam het Verzetsmuseum ook in 2011 weer deel aan diverse collectieve evenementen:

- Internationale Holocaust Memorial Day met in de herdenkingsweek rond 27 januari een gratis exemplaar van het kinderboek *De klompen van André* voor alle bezoekers van het Verzetsmuseum.
- Het Nationale Museumweekend op 2 en 3 april met korting op entree en promotie van de multimediatours en 145 extra bezoekers.
- Op 4 mei een gratis avondopenstelling met koffie en thee ter gelegenheid van de Nationale Dodenherdenking.
- De Witte Plantage Nacht, waarbij de samenwerkende culturele instellingen uit de Oostelijke binnenstad op de langste dag van het jaar,

Borduurkunstenaar Thijs van Buuren 'pimpte' gratis T-shirts tijdens de Museumnacht. Dit jaarlijkse evenement was weer een grote klapper met 2257 bezoekers.

- 22 juni, 's avonds geopend waren. Het Verzetsmuseum nam deel met Zweeds wittebrood en gratis rondleidingen. In het kader van het samenwerkingsverband De Plantage nam het museum ook met een bescheiden programma deel aan de Plantagezondagen op 17 april en 9 oktober en de Kinderplantage op 3 juli.
- De Dag van de Amsterdamse Geschiedenis op 6 juni waarbij Karel Warmenhoven sprak over de aanslag op het bevolkingsregister in 1943, destijds gevestigd tegenover het Verzetsmuseum.
- De Uitmarkt op 27 en 28 augustus, dit jaar op een mooie locatie op het Museumplein. Ondanks het zeer slechte weer kreeg de kraam van het Verzetsmuseum weer veel belangstelling.

- De Amsterdamse Museumnacht op 5 november was weer een grote klapper met 2257 bezoekers. Het museum had een programma rondom de tentoonstelling *Elke dag een draadje* met een optreden door Gé Reinders, borduurkunstenaar Thijs van Buuren, die gratis T-shirts 'pimpte', het trilspiraalspel *Door het oog van de naald*, gelegenheid om samen met de dames van Stitch 'n Bitch bij te dragen aan het Grote Museumnachtdoek en, tijdens de kleine uurtjes, DJ Eelco die vinyl draaide.

Het museum nam deel aan Edits, een project waarbij door diverse musea geïnspireerde kunstwerken van jonge kunstenaars werden getoond op grote billboards bij het Amsterdamse Centraal Station. Het bord van Lawrence James Bailey over het Verzetsmuseum werd op 17 februari gepresenteerd en is nog steeds te zien rond het stations eiland.

PR EN PUBLUCITEIT

BEZOEKERS

Het museum houdt maandelijks gedurende een week een enquête onder de individuele bezoekers. In combinatie met de verschillende categorieën bezoekers die het kassasysteem registreert, heeft het museum een redelijk goed beeld van het profiel van de bezoekers.

Het recordaantal van 61.126 bezoekers in 2011 is toe te schrijven aan het succes van de wisseltentoonstellingen en de groei van het groepsbezoek van volwassenen en scholieren. Het succes van de wissel-exposities blijkt uit de toename van het individuele publiek en de relatieve toename van het bezoek afkomstig uit Nederland. Ongeveer 38% van de bezoekers kwam in 2011 uit Nederland; in 2010 was dat ca. 30%.

De wisseltentoonstellingen waren vooral bij het wat oudere publiek populair, blijkt uit de toename van het aantal bezoekers ouder dan 50 jaar. Veel van de bezoekers bezochten het museum met een Museumkaart; het aantal Museumkaartbezoekers steeg met 20%. Het aantal Amsterdam Pas-houders (vaak buitenlandse toeristen) nam daarentegen licht af. De enquêtes geven aan dat een groot deel van de bezoekers aan de wisseltentoonstellingen het museum voor het eerst bezocht. Het aantal herhaalbezoekers bleef met 15% namelijk gelijk ten opzichte van vorig jaar.

Van de Nederlandse bezoekers kwam 37% uit de regio Amsterdam en 63% uit de rest van Nederland. Van de buitenlandse bezoekers was ongeveer 72% afkomstig uit Engelssprekende landen (Groot-Brittannië, Ierland, Canada, Australië, Nieuw Zeeland, Verenigde Staten), 21% uit de rest van West-Europa en 7% uit de rest van de wereld.

De bezoekers kennen het museum in toenemende mate via websites, hoewel de reisguides nog altijd het meest (door ruim 24%) worden genoemd als bron van informatie over het museum. Reisgidsenschrijver Rick Steves was ook in 2011 weer de belangrijkste ambassadeur van het museum.

BEZOEKERSAANTALLEN 2011

Individuele bezoekers	39.849
Groepsbezoek volwassenen en bezoekers evenementen	4.152
Groepsbezoek basisonderwijs	4.593
Groepsbezoek voortgezet onderwijs	10.741
Groepsbezoek buitenland/inburgeraars	1.791
Totaal	61.126

MARKETING EN PR

De tentoonstellingen van het Verzetsmuseum kregen in 2011 veel publiciteit: zowel *Elke dag een draadje* als *Amsterdam door de lens van een clandestiene camera* kregen paginagrote artikelen in Het Parool, de Volkskrant en NRC-Handelsblad. De enthousiaste medewerking van de inhoudelijk betrokken zanger Gé Reinders resulteerde in vele radioreportages over *Elke dag een draadje* en in mooie uitgebreide televisie-items voor Eén Vandaag en Televisie Noord-Limburg.

Het museum kon in beperkte mate gebruik maken van betaalde publiciteit. Voor de expositie *Walraven van Hall* was een redelijk budget beschikbaar. Er verschenen advertenties in onder meer Historisch Nieuwsblad, Hollands Diep, Ons Amsterdam en De Groene Amsterdammer.

Voor *Elke dag een draadje* werd een affiche gemaakt dat vooral werd verspreid onder de handwerk winkels in heel Nederland. *Amsterdam door de lens van een clandestiene camera* kreeg een flyer die regionaal werd verspreid.

Zoals in voorgaande jaren maakte het museum in 2011 ook weer gebruik van kortingsacties, georganiseerd met uiteenlopende samenwerkingspartners. Voor de diverse lezingen waren er kortingsacties van de mediapartners Trouw en Historisch Nieuwsblad. Voor *Elke dag een draadje* waren er onder meer kortingsacties voor Museumkaarthouders en leden van de Nederlandse Vereniging voor Huisvrouwen. De digitale cultuurgids van de AVRO wijdde een prijsvraag aan de tentoonstelling.

Het museum nam voorts deel aan *Edits*, een project van de stichting Museumnacht waarbij door diverse musea geïnspireerde kunstwerken van jonge kunstenaars werden getoond op grote billboards bij het Amsterdamse Centraal Station. Het bord van Lawrence James Bailey over het Verzetsmuseum was mooi. Het werd op 17 februari gepresenteerd en is nog steeds te zien rond het stationseiland.

In het kader van samenwerkingsverband De Plantage werd de online zichtbaarheid van het Verzetsmuseum verbeterd. Er werden verder onder meer twee nieuwe folders uitgebracht, die ook werden verspreid via bijvoorbeeld de Miljonairs Fair en de goodiebags voor de opening van het Scheepvaartmuseum. De Witte Plantage Nacht werd onder de aandacht gebracht via Boomerang-kaarten en een affichecampagne in Amsterdam en Haarlem.

De twee laureaten van de Geuzenpenning 2011, de Afghaanse mensenrechten activiste Sima Samar en generaal Peter van Uhm namens de Nederlandse strijdkrachten, worden rondgeleid door het Verzetsmuseum. Ze debatteerden in het museum onder leiding van NOS-correspondent Peter te Velde.

Via Facebook wist het Verzetsmuseum een behoorlijk aantal jongeren voor dit evenement te interesseren.

Voor de buitenlandse markt is in 2011 weer veel aandacht besteed aan vermelding op allerhande websites, plattegronden en toeristische informatiegidsen. Ook zijn er folders verspreid in hotels en op belangrijke culturele locaties. Naar aanleiding van eerdere positieve ervaringen is er weer geadverteerd in de *Holland Herald*.

Werving van onderwijsgroepen was in 2011 gericht op Amsterdam. Het aanbod van het museum werd opgenomen in de brochure *Kunst en cultuur voor de school* van de Stichting Jam. In september werden, dankzij een extra bijdrage van het Kolléwijnfonds, alle scholen van het basisonderwijs en voortgezet onderwijs in Amsterdam gemaild over de website www.walravenvanhall.nl en het algemene educatieve aanbod van het museum. Ze kregen het aanbod om het museum in het laagseizoen (september t/m november) gratis te bezoeken. Van dit aanbod maakten 1036 leerlingen gebruik.

WEBSITES

Steeds meer bezoekers bereiden zich voor op een bezoek aan het Verzetsmuseum via de website van het museum www.verzetsmuseum.org. De website is voorzien van onderdelen in het Engels, Duits, Frans en Spaans. De uitgebreide en informatieve website wordt ook veelvuldig geraadpleegd als een bron van informatie over de Tweede Wereldoorlog door mensen die het museum niet bezoeken. In het onderwijs wordt het onderdeel van de website speciaal voor kinderen veel gebruikt. Het aantal unieke bezoekers nam toe van 158.441 in 2009 tot 183.260 in 2010 en 186.671 in 2011. In totaal werd de website in 2011 369.138 keer bezocht. Van de anderstalige websiteonderdelen wordt de Engelse globaal tien keer meer bezocht dan die in de andere talen. De Duitse, Spaanse en Franse krijgen ongeveer evenveel bezoekers.

De door het Verzetsmuseum geproduceerde en beheerde website www.walravenvanhall.nl werd in 2011 bijna 7500 keer bezocht. Het gemiddelde bezoek per maand steeg; van enkele honderden in de eerste helft van het

jaar naar 1378 in december. De site was gebouwd in Flash en is aan het eind van het jaar omgebouwd in HTML5 omdat Apple onverwacht besloot Flash niet langer te ondersteunen. De software bepaalt nu zelf welke versie voor welke gebruiker optimaal is.

Het museum is behalve bij de eigen websites ook betrokken bij tal van overkoepelende websites zoals www.4en5mei.nl, en www.deplantage-amsterdam.nl. In 2011 sloot het Verzetsmuseum zich ook als deelnemer aan bij de culturele website van de provincie www.oneindignoordholland.nl met verhalen over de geschiedenis, mensen, plekken en monumenten.

SOCIALE MEDIA

Eind 2010 maakte het museum een start met het gebruik van de sociale media met een eigen Facebookpagina. Door ziekte van de PR-medewerker bleef het onderhoud bescheiden. In de loop van 2011 steeg het aantal fans van rond de 40 naar meer dan 100. Tijdens de museumnacht in november 2011 speelde Twitter een belangrijke rol en daarvoor werd ook door het Verzetsmuseum een account gestart. De account had eind 2011 ruim 80 volgers.

Het museum plaatst sinds enkele jaren informatieve filmpjes die zijn gemaakt voor tentoonstellingen of evenementen zowel op de eigen website als op YouTube. Eind 2011 waren er 43 filmpjes te zien, een toename van 14 in vergelijking met 2010. Geanimeerde fotoshows van tentoonstellingen of activiteiten worden gemaakt in Picasa en via YouTube op de eigen website vertoond.

Het Verzetsmuseum was betrokken bij de ontwikkeling van een App van Oneindig Noord-Holland, waarmee de geschiedenis van de provincie kan worden ontdekt. Het museum leverde hiervoor veel historische foto's en informatie over Amsterdam tijdens de bezetting. Het museum werkte ook mee aan een architectuur App van Arcam, architectuurcentrum Amsterdam, waarin gebouw Plancius is opgenomen.

De educatieve website Walravenvanhall.nl voor het VMBO bij de tentoonstelling over de bankier van het verzet, werd in 2011 extra onder de aandacht van het onderwijs gebracht door de verspreiding van dvd's en freecards. De geslaagde site werd aan het eind van het jaar genomineerd voor de geschiedenisonline-prijs.

Op de sociale netwerken met aanbevelingen van gebruikers, zoals Trip Advisor en Yelp, verschenen wederom regelmatig zeer positieve recensies over het Verzetsmuseum. Zo staat het Verzetsmuseum bij Trip Advisor op plaats zeven van 238 attracties in Amsterdam. Van de 171 beoordelingen waren er 113 uitstekend (het hoogste) en 46 heel goed. Eén beoordeelaar noemt het Verzetsmuseum het beste museum dat hij in Europa heeft gezien.

Aan het eind van het jaar besloot het museum WIFI aan te bieden om te stimuleren dat bezoekers hun enthousiasme voor het museum via sociale media delen met anderen. Bovendien zijn nieuwe presentatietechnieken in tentoonstellingen waarbij gebruik wordt gemaakt van smartphones op termijn goed voorstelbaar.

Directeur Liesbeth van der Horst was spreker tijdens de jaarlijkse Ravensbrückherdenking op het Museumplein. Ze sprak onder meer over de verzetsvrouw Titia Gorter, die op 65-jarige leeftijd in Ravenbrück werd gefusilleerd. Borduurwerken van Gorter uit de gevangenis in Scheveningen, waren topstukken in de tentoonstelling Elke dag een draadje.

RELATIES

Er werden in 2011 weer diverse vertegenwoordigers van overheden en subsidiegevers ontvangen. Veel ontvangsten hingen samen met de fondsenwerving voor het kindermuseum. In dit kader werden onder meer ontvangen: Marcel Floor (ministerie van VWS), Agnes Jongerius (FNV), Rutger Hamelinck (ING-fonds), Marie H el ene Cornips (SNS Reaal Fonds), Ton Heerst (Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg), Sahra Heijse (Provincie Noord-Holland) en de CDA-fractie van de Provinciale Staten Noord-Holland. Met het oog op de nieuwe aanvraag voor structurele Kunstenplan-subsidie voor de periode 2013-2016 werden verschillende gemeenteraadsleden ontvangen.

Ook werden er diverse vertegenwoordigers van collega-instellingen ontvangen. Een delegatie van het Oorlogs- en Verzetsmuseum Rotterdam vergaarde informatie over het inburgeringstraject van het Verzetmuseum, een museum uit Haastrecht werd geadviseerd over de mogelijkheden tot museale vernieuwing. In mei werd het museum bezocht door museummedewerkers uit Zutphen en hun Engelse zusterstad Shrewsbury. Op 26 juni was een internationale delegatie van de International Task Force for Holocaust Education te gast in het museum. Het museum nam zoals gebruikelijk weer deel aan de belangrijkste herdenkingen, zoals de Auschwitz Herdenking en de herdenking van de Februaristaking. Op 17 april was Verzetmuseum-directeur Liesbeth van der Horst spreker bij de Ravensbr uck-herdenking.

Uiteraard nam het Verzetmuseum weer deel aan Overleg Amsterdamse Musea (OAM) en het daarvan afgeleide Communicatie Overleg (COAM), Beveiligingsoverleg (BOAM) en Educatieve overleg. Het museum participeerde actief in het al genoemde samenwerkingsverband De Plantage en in het landelijke overleg van Tweede Wereldoorlog instellingen. Vanuit dit laatste overleg werd in 2011 de Stichting Musea en herinneringscentra 40-45 opgericht, met de directeur van het Verzetmuseum als voorzitter.

8

Het jaarlijkse bedrijfsuitje naar de Broekerveiling in Broek op Langedijk was ondanks het regenachtige weer zeer geslaagd.

ORGANISATIE

BESTUUR

Het bestuur veranderde niet van samenstelling in 2011. Een overzicht van de bestuursleden is achterin dit verslag opgenomen. Er vonden zoals gebruikelijk vijf reguliere bestuursvergaderingen plaats, en in verband met de uitbreiding met het kindermuseum, twee extra vergaderingen. De bestuurscommissie voor de bouwzaken kwam daarnaast vier keer bijeen. De leden van de commissie inhoud waren aanwezig bij de bijeenkomst van de externe klankbordgroep van het kindermuseum.

De in 2010 gestarte vorming van een nieuwe bestuurscommissie voor de fondsenwerving kwam niet van de grond. Wel werd Wouter Degeling (ING Bank) bestuurlijk bij het museum betrokken als financieel adviseur.

PERSONEEL

In het kleine team van het Verzetsmuseum hadden in 2011 maar liefst vier personeelsleden te kampen met langdurige ziekte. De administrateur, jarenlang de zakelijke spil van de organisatie, was al uitgevallen in het voorjaar van 2010 en bleek in 2011 chronisch ziek. Een versnelde WIA-aanvraag werd helaas afgewezen. Het contract van haar vervangster werd na de moeizame afronding van de jaarcijfers voor 2010 niet verlengd. Via een detacheringsbureau werden twee achtereenvolgende vervangers aangesteld.

De stafmedewerkster PR en randprogrammering viel vanaf mei 2011 uit wegens een ziekte. Zij werd in de drukke periodes vervangen door freelancers Denise Frank en Marije Lieuwens. De eerste organiseerde vooral de opening en publiciteit van de tentoonstelling *Elke dag een draadje*.

De laatste was vooral betrokken bij de tentoonstelling Amsterdam door de lens van een clandestiene camera en de organisatie van de Museumnacht. De fysiek zwakke technische medewerkster in de Sargentini-regeling Charly Braam, viel in 2011 wederom veelvuldig uit. Om hem te ondersteunen werd per 1 juli technisch assistent Rune Stoel aangetrokken via de sociale werkvoorziening. De enige regulier betaalde balie-medewerkster van het museum tenslotte verblijft vanaf november 2011 in een revalidatiekliniek wegens een ernstige heupblessure.

De vele ziektegevallen trokken een grote wissel op het overige personeel. Door uitval van de vaste balie-medewerkster, kort na het vertrek van de laatste balie-medewerkster in de op te heffen ID-regeling, werden er – met succes – veel nieuwe vrijwilligers aangetrokken om de lege plaatsen aan de balie op te vullen. Het vergde veel tijd van het per 1 januari 2011 begonnen Hoofd Bedrijfsvoering. De combinatie van de baliecoördinatie en de technische coördinatie in deze ene functie bleek in de loop van het jaar te zwaar. Aan het eind van het jaar werd besloten de functie in 2012 te splitsen.

Er vond in 2011 één reguliere personeelwisseling plaats. Hoofd collectie & tentoonstellingen Karin Rietbroek nam afscheid en werd per 1 juli opgevolgd door historica Karen Tessel.

Per 31 december 2011 waren er twaalf mensen in vaste dienst bij het Verzetsmuseum: negen met een regulier, parttime dienstverband (6.7 fte) en drie mensen in een gesubsidieerde functie (2.6 fte). Daarnaast werkten er vier mensen via detachering vanuit de Banenpool of Sociale Werkvoorziening bij het museum. De vervangend administrateur was bij

het museum gedetacheerd via een bureau van financieel specialisten. Voorts waren er freelancers en enkele stagiaires actief en vele vrijwilligers. In 2011 had het museum 78 vrijwilligers: 18 voor baliewerk en toezicht (omgerekend naar 1260 uur per fte 6,5 fte); ca. 40 museumdocenten en groepsbezoekregistratoren (3 fte) en ca. 20 vrijwilligers in andere functies ten behoeve van onder meer technische dienst, bibliotheek, catering, administratie en collectiebeheer (samen 3,5 fte). Een overzicht van alle betrokken medewerkers en vrijwilligers is achterin dit verslag opgenomen.

Ter scholing en bijscholing werden er studiedagen bijgewoond, cursussen gevolgd en interne scholingsbijeenkomsten georganiseerd. Een groot aantal medewerkers en vrijwilligers volgde wederom de (herhalings) cursus Bedrijfs hulpverlening. Directeur en Hoofd collectie & tentoonstellingen woonden het jaarlijkse Museumcongres bij. Op 2 maart werden de bouwplannen voor het kindermuseum door de architect gepresenteerd aan alle medewerkers, bestuursleden en vrijwilligers van het museum. Op 26 mei werd de musical *Soldaat van Oranje* gezamenlijk bezocht; op 18 juni ging het jaarlijkse bedrijfsuitje naar de Broekerveiling in Broek op Langedijk.

Met de andere culturele instellingen van het samenwerkingsverband De Plantage besloot het Verzetsmuseum duurzamer te worden. Op 17 april 2011 werd in de Hortus een convenant ondertekend. Er werd een 'nulmeting' uitgevoerd waaruit bleek dat het Verzetsmuseum al relatief duurzaam werkt.

HUISVESTING EN FACILITEITEN

Dankzij een projectsubsidie van de gemeente Amsterdam kon het museum een aantal grote onderhoudswerkzaamheden verrichten die voortvloeiden uit het Meerjaren Onderhoudsplan (MOP). Doordat de aanvraag in 2010 in haast was opgesteld, bleken niet alle benodigde werkzaamheden voldoende begroot. Door de problematische personele situatie werd de uitvoering herhaaldelijk uitgesteld. In de zomer werd de verlichting van de gehoorzaal vervangen. Vervanging van de dakbedekking, herstel bewapening van het beton in de kelder en vervanging van de koelmachine werd uitgesteld tot het einde van het jaar. Voltooiing volgt in 2012. De capaciteit van de koelmachine werd meteen uitgebreid zodat deze ook geschikt is voor het kindermuseum.

Buiten de vastgoedsubsidie viel de noodzakelijke vervanging van de netwerkserver. Het hoofd bedrijfsvoering kreeg hierbij onmisbare assistentie op vrijwillige basis van ING-medewerker Marcel van Hall. Direct na de Museumnacht op 7 en 8 november vond de migratie van de data en installatie van de nieuwe software plaats. Na enkele weken liep de nieuwe server vast doordat hij per abuis logbestanden opsloeg. Er werd tot diep in de nacht gewerkt om het probleem te herstellen. Verder verliep de migratie, en gewenning aan de nieuwe versies van de software, soepel en zonder problemen.

Vermeldenswaard is verder dat de penningmeester van het museum het voorzitterschap van de VVE op zich nam. Restaurant Plancius ging over in andere handen en heet per 1 juli 2011 Bordjes. Om de scheiding van de energiemeters te realiseren werd via de gemeente formele splitsing van de huisnummers geregeld. Door verwaarlozing van het restaurant door de vertrekkende uitbater kreeg het museum te maken met een muizenplaag die met behulp van de GGD werd bestreden.

Mede vanwege de bezuinigingen in de cultuursector, oriënteerde het museum zich op de mogelijkheden om door samenwerking de huisvestingskosten in de toekomst te beperken. Het streven van het voorheen op marketing gerichte samenwerkingsverband De Plantage om duurzamer te worden werd ook met het oog hierop interessant. Om duurzaamheidsdoelen te bereiken en te meten werd in 2011 een 'nulmeting' uitgevoerd. Hieruit bleek het Verzetsmuseum relatief erg zuinig – en daardoor ook duurzaam – te werken. Ook gezamenlijke inkoop van bijvoorbeeld energie in Plantageverband werd onderzocht. Het museum heeft zich aan het eind van het jaar voorts aangesloten bij het cluster van historische musea onder leiding van het Amsterdam Museum om besparingen te realiseren door het delen van BackOffice, gezamenlijke onderhoudscontracten en dergelijke.

VRIENDENSTICHTING

De Vriendenstichting levert jaarlijks een substantiële bijdrage aan de exploitatie van het museum. Bovendien biedt de Vriendenstichting het museum een belangrijke morele steun. Het aantal donateurs dat rond het jaar 2000 op ruim 2000 lag, is sindsdien door overlijden van de verzetsgeneratie gestaag afgenomen. De laatste jaren zetten de bestuursleden van de Vriendenstichting zich actief in om donateurs te werven bij evenementen in het museum. Afgelopen jaar kon het museum daardoor 87 nieuwe leden verwelkomen, waardoor het totaal aantal vrienden vrijwel gelijk bleef rond de 1400. De jaarlijkse bijdrage aan de exploitatie van het museum was in 2011 33.000 euro. Een extra wervingsactie voor het kindermuseum via de Vriendenstichting leverde 13.000 euro op. Daarnaast maakte een aantal vrienden naar aanleiding van deze actie extra bijdragen rechtstreeks aan het museum over. De inkomsten vanuit de Vriendenstichting zijn, zoals in 2010, geconsolideerd in de jaarrekening van de Stichting Verzetsmuseum.

Met het oog op de bezuinigingen in de cultuursector besloot het Vriendenbestuur de minimumbijdrage – die jarenlang bewust laag was gehouden – te verhogen van 15 naar 25 euro.

Op 25 juni vond de jaarlijkse ontvangst van de Vrienden plaats die in het teken stond van de tentoonstelling *Elke dag een draadje*. Ervaringsdeskundige Joost van Bodegom vertelde over borduurwerk in de Indiëse kampen. Publiciste Berthi Smith vertelde over het borduurwerk van Nederlandse verzetsvrouwen in de gevangenis en concentratiekampen.

Diverse vrienden van het museum zamelden voor hun verjaardag geld in voor het kindermuseum, onder wie de 100-jarige Ada van Randwijk, weduwe van de bekende verzetsman Henk van Randwijk.

FINANCIËN

Door het recordaantal bezoekers waren de baten van het museum relatief hoog, terwijl er mede door alle ziektegevallen en de intensieve voorbereiding van het kindermuseum wat minder activiteiten werden georganiseerd dan gebruikelijk. De lasten waren hierdoor iets lager dan begroot. Het museum was hierdoor in staat een bedrag toe te voegen aan de bestemmingsreserve voor het kindermuseum, wat van belang is aangezien het besluit om te starten met de bouw van het kindermuseum werd genomen op basis van een nog niet volledig gedekte begroting. Het kredietarrangement met de Rabobank, om eventuele tijdelijke tekorten te overbruggen, werd in 2011 verlengd.

Naast de inkomsten uit entreegelden en museumwinkel, en de inkomsten uit vele giften en subsidies, zijn ook de inkomsten uit de verhuur van het museumrestaurant voor de exploitatie van het museum van belang. In 2010 was er al sprake van dat de BV die het museumrestaurant Plancius exploiteerde in andere handen over zou gaan. Het is gunstig voor het museum dat het huurcontract per 1 februari 2011 werd gesloten met brouwerij Bavaria en niet rechtstreeks met de uitbater. Een huurschuld van de vorige uitbater werd door Bavaria overgenomen.

Het Verzetsmuseum financiert het grootste deel van de activiteiten en een deel van de personeelskosten door projectfondsenwerving. In 2011 werd de tentoonstelling *Elke dag een draadje* dankzij projectsubsidies gerealiseerd. Vanwege de kindermuseumplannen, en de daarvoor benodigde fondsenwerving (beschreven in hoofdstuk 3), werden er in 2011 voor de toekomst geen tentoonstellingsprojecten voorbereid waarvoor fondsen werden geworven. De tentoonstelling over Wally van Hall werd in 2011 succesvol afgerond en met de subsidiegevers afgerekend. Overzichten van alle instellingen, bedrijven, fondsen en overheden die in 2011 het museum steunden zijn achter in dit verslag opgenomen. Het museum is al deze gulle gevers veel dank verschuldigd.

Het museum ontvangt een bescheiden structurele exploitatiesubsidie van de gemeente Amsterdam. Vanwege de bezuinigingen op het gemeentelijke cultuurbudget voor de periode 2013-2016 oriënteerde het museum zich – het kwam al ter sprake – op de mogelijkheden om kosten te besparen en extra inkomsten te genereren. De bezuinigingen komen voor het museum op een moment dat de exploitatiekosten door de uitbreiding met het kindermuseum juist zullen toenemen. Daarbij moet het museum rekening houden met verdere beperking van de gesubsidieerde arbeid en met afname van de projectsubsidies. Het museum zocht de oplossingen in uitbreiding van het aantal vrijwilligers, low-budget producties en kosten-deling door samenwerking. Op het gebied van de bedrijfsvoering verwacht het museum voordeel van de samenwerking in het kader van De Plantage en het cluster van historische musea onder leiding van het Amsterdam Museum. Voor de inhoudelijke programmering wordt de samenwerking met NIOD, Anne Frank Stichting, de Hollandsche Schouwburg/Joods Historisch Museum en de landelijke musea over de Tweede Wereldoorlog geïntensiveerd. De plannen werden uitgewerkt in een ondernemingsplan voor de periode 2013-2016.

BALANS PER 31 DECEMBER 2011

(in euro's)

ACTIVA	31 december 2011	31 december 2010
Materiële vaste activa		
<i>Gebouwen en terreinen</i>	609.500	609.500
<i>Inventaris en inrichting</i>	<u>7.414</u>	<u>249</u>
TOTAAL VASTE ACTIVA	616.914	609.749
Vorderingen		
<i>Vooruitbetaalde bedragen</i>	33.213	22.441
<i>Overige vorderingen en overlopende activa</i>	<u>104.355</u>	<u>39.146</u>
	137.568	61.587
Liquide middelen	<u>1.499.576</u>	<u>1.010.860</u>
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	1.637.144	1.072.447
TOTAAL ACTIVA	2.254.058	1.682.196

PASSIVA	31 december 2011	31 december 2010
Eigen Vermogen		
<i>Reserve exploitatietekorten komende jaren</i>	281.617	281.617
<i>Bestemmingsreserve kindermuseum</i>	223.270	200.000
<i>Bestemmingsfonds</i>	<u>295.332</u>	<u>295.332</u>
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	800.219	776.949
Vorzieningen	242.909	223.000
Kortlopende schulden		
<i>Crediteuren</i>	79.268	14.584
<i>Belastingen en sociale premies</i>	20.641	19.734
<i>Vooruitontvangen subsidies ed</i>	860.946	351.307
<i>Overige schulden en overlopende passiva</i>	<u>250.075</u>	<u>296.622</u>
	<u>1.210.930</u>	<u>682.247</u>
TOTAAL PASSIVA	2.254.058	1.682.196

BATEN	Rekening 2011	Begroting 2011	Rekening 2010
Directe opbrengsten			
<i>Publieksinkomsten</i>	264.524	202.200	250.755
<i>Sponsorinkomsten</i>	–	–	–
	<u>264.524</u>	<u>202.200</u>	<u>250.755</u>
Indirecte opbrengsten	77.845	36.680	40.495
TOTAAL OPBRENGSTEN	<u>342.369</u>	<u>238.880</u>	<u>291.250</u>
Subsidie Gemeente Amsterdam	354.620	353.981	354.620
Overige subsidies/bijdragen			
<i>Subsidies uit publieke middelen</i>	59.695	13.600	182.205
<i>Bijdragen uit private middelen</i>	86.609	321.391	524.448
TOTAAL SUBSIDIES/BIJDRAGEN	<u>500.924</u>	<u>688.972</u>	<u>1.061.273</u>
TOTAAL BATEN	<u>843.294</u>	<u>927.852</u>	<u>1.352.523</u>
LASTEN			
Beheerlasten personeel	224.931	176.574	192.072
Beheerlasten materieel	206.663	182.710	199.120
TOTAAL BEHEERLASTEN	<u>431.594</u>	<u>359.284</u>	<u>391.192</u>
Activiteitenlasten personeel	243.223	276.181	307.790
Activiteitenlasten materieel	157.393	310.600	661.701
TOTAAL ACTIVITEITENLASTEN	<u>400.616</u>	<u>586.781</u>	<u>969.491</u>
TOTAAL LASTEN	<u>832.210</u>	<u>946.065</u>	<u>1.360.683</u>
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	<u>11.084</u>	<u>-18.213</u>	<u>-8.160</u>
SALDO RENTEBATEN/-LASTEN	<u>12.185</u>	<u>7.500</u>	<u>6.857</u>
EXPLOITATIERESULTAAT	<u>23.269</u>	<u>-10.713</u>	<u>-1.303</u>
Toevoeging aan/ontrekking van reserve exploitatietekorten		-10.713	-1.303
Toevoeging aan/ontrekking van reserve Kindermuseum	23.269		
RESULTAAT NA VERDELING	<u>–</u>	<u>–</u>	<u>–</u>

EXPLOITATIE- REKENING OVER 2011

(in euro's)

Balans en exploitatierekening zijn een vereenvoudigde weergave van het financiële jaarverslag 2011. Over deze jaarrekening heeft bureau KMPM Accountants N.V. op 27 april 2012 een controleverklaring gegeven.

Het Verzetsmuseum heeft een team van ruim veertig vrijwillige, goed geschoolde museumdocenten. Er werd in 2011 een aantal scholings-bijeenkomsten georganiseerd.

BIJLAGEN

BESTUUR

- Hans Blom (voorzitter)
- Hans Hoek (penningmeester)
- Carla Bastiaansen (secretaris)
- Duco Adema
- Victor Frequin
- Nevin Özutok
- Dineke Stam

NEVENFUNCTIES DIRECTIE EN BESTUUR

Duco Adema: directeur Hogeschool Windesheim Flevoland, voorzitter Stichting Vrienden Verzetsmuseum Amsterdam

Carla Bastiaansen: eigenaar HappyIndependant Professional Consulting, Amsterdam; penningmeester stichting Natuurmuseum Brabant; voorzitter alumnivereniging AHD

Hans Blom: voorzitter stichting Biografisch Portaal van Nederland; voorzitter Historische Vereniging Oud Leiden; lid Nationaal Comité Herdenking Capitulaties Wageningen; Cleveringa hoogleraar 2010-2011 Universiteit Leiden

Victor Frequin: zakelijk directeur Oever Zaaijer Architectuur, directeur VPBD, lid gemeenteraad Amstelveen voor de VVD, voorzitter tennisvereniging ALTC de Aemstelburgh en Stichting Aemstelburgh

Hans Hoek: directeur Inwincible Investments BV te Amsterdam, directeur Trevolte Holding BV te Amsterdam, commissaris Enrico BV te Amsterdam, directeur Peppadew International BV te Amsterdam, commissaris Dutch Hotel Collection te Monnickendam, bestuurslid Stichting stemming.nu, adviseur diverse vennootschappen

Liesbeth van der Horst: bestuurslid De Plantage, voorzitter Stichting Herinneringscentra en Musea '40-'45; bestuurslid vriendenkring NIOD

Nevin Özutok: lid dagelijks bestuur stadsdeel Oost, lid van de raad van commissarissen Carré Theater;

Judith Sargentini: Europarlementarier voor GroenLinks; bestuurslid stichting GroenLinks in de Europese Unie; bestuurslid stichting NI!

Dineke Stam: zelfstandig werkend bureau Intercultural Museum and Heritage Projects, bestuurslid Cultuur & Co, Coördinator Europees Project Express&Connect, Lid adviescommissie Erfgoed en Musea Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur.

PERSONEEL

DIRECTIE

- Liesbeth van der Horst

COLLECTIE EN

TENTOONSTELLINGEN

- Karin Rietbroek (tot 1 juli)
- Karen Tessel (vanaf 1 juli)

COLLECTIEBEHEER

- Frits van Suchtelen

EDUCATIE EN GROEPSBEZOEK

- Gerard Mensink (tevens webmaster)
- Sandra ter Mijtelen

PR EN RANDPROGRAMMERING

- Marjolein Marreveld

FINANCIËLE ADMINISTRATIE

- Annelies Licht
- Tanja Duson (tot juni)

RECEPTIE

- Trudy Preuter

BEDRIJFSVOERING

- Liene Denkers

TECHNISCHE DIENST

- Charly Braam

SECRETARIAAT EN

ALGEMENE ONDERSTEUNING

- Marjan Dejevij
- Frank de Ruijter

GEDETACHEERD VIA PANTAR

(banenpool, sociale werkvoorziening, e.d.)

BALIE

- Dasha Kubova

BIBLIOTHEEK EN DOCUMENTATIE

- Ruud Lindeman

TECHNISCHE EN

HUISHOUDELIJKE DIENST

- Henk Stadwijk
- Rune Stoel (vanaf 1 juli)

GEDETACHEERD VIA JOHN CRADOCK FINANCIËLE SPECIALISTEN

- Joan Koster (juni/juli)
- Mohammed Zeyani (vanaf augustus)

FREELANCE PERSONEEL

KINDERMUSEUM

- Renate van Zalen (vanaf juli)
- Amanda Vollenweider (vanaf juni)
- Erly Brugmans (vanaf juli)
- Marije Kool (vanaf oktober)

PR- EN RANDPROGRAMMERING

- Denise Frank (juni/juli)
- Marije Lieuwens (september t/m december)

STAGIAIRES

- Renate van Zalen (januari t/m juni)
- Mareike Böke (tot augustus)
- Lena Stolle (vanaf september)
- Lizzy von Wolzogen Kühr (februari t/m juni)
- Stefanie Al (februari t/m juni)

COMITÉ VAN AANBEVELING VAN HET VERZETSMUSEUM AMSTERDAM

■ Prof. dr. I.B.H. Abram	■ drs. W. van Norden
■ Hedy d'Ancona	■ drs. R. Schoonveld
■ Prof.dr. Th.C. van Boven	■ A.A. Verheij
■ Prof.mr. L.J. Brinkhorst	■ E. Vogelaar
■ Prof. mr. C. Fasseur	■ H.A. van Wijnen
■ Prof.dr.mr. B. de Gaay Fortman	_____
■ M.H.M.F. Gardeniers-Berendsen	■ Marion Bloem
_____	■ Remco Campert
■ P.H. Kooijmans	■ Rudi van Dantzig (†)
■ M. van der Stoel (†)	■ Cox Habbema
■ D. Terpstra	■ Gerda Havertong
■ Ed. van Thijn	■ Judith Herzberg
■ G.C. Wallis de Vries	■ Jeroen Krabbé
■ G.J. Wolffensperger	■ Anil Ramdas († 2012)
_____	■ Marte Röling
■ R. Boekholt (†)	
■ mr. D.E. Claassen	
■ C.H. Evenhuis-van Essen	
■ drs. H. Eversdijk	
■ G.L.J. Huyser gen. b.d.	
■ P.W. Kruseman	
_____	

BESTUUR STICHTING VRIENDEN EN VRIENDINNEN VAN HET VERZETSMUSEUM AMSTERDAM

- Duco Adema (voorzitter)
- Nico Passchier (secretaris)
- Willem de Kler (penningmeester)
- Floris Mrijen
- Aal Noppert
- Karel Warmenhoven

COMMISSIES/ KLANKBORDGROEPEN

COMMISSIE INHOUD

- Aspha Bijnaar
- Liesbeth van der Horst
- Marjolein Marreveld
- Aik Meeuse
- Gerard Mensink
- Erik Somers
- Dineke Stam
- Karen Tessel
- Annemarie de Wildt

BOUWCOMMISSIE

- Victor Frequin (voorzitter)
- Hans Hoek
- Liesbeth van der Horst
- Piet Kranenberg
- Hans Ruijsenaars

FONDSENWERVING/ FINANCIËEL ADVIES

- Jan van Muiswinkel
- Wouter Degeling

KLANKBORDGROEP

KINDERMUSEUM

- Ido Abram
- Aspha Bijnaar
- Jehaga Bosscha
- Lies Schippers
- Cees Hageman
- Mila Ernst
- Chris van der Heijden
- Hein Hoffmann
- Petra Katzenstein
- Marleen Keijlard
- Aik Meeuse
- Pauline Micheels
- Muriël Steegstra
- Sjan Jansen
- Mirjam Gulmans
- Geerthe Schilder
- Erik Somers
- Iris Trompert
- Sonja Vetter-Samuels
- Dineke Stam
- Annemarie de Wildt

VRIJWILLIGERS

ADMINISTRATIE

- Pim Gillot
- Rob Keus
- Maarten Swaan
- Ger Taubman

BALIEMEDEWERKERS

- Maartje de Beer
- Pauline van der Bel
- Wilma ten Brinke
- Gabriella van der Groen
- Rob Hofhuis
- Nadja Krüger
- Anke Lankreyer
- Nelly Limburg Zwaneveld
- Lydia Loevendie
- Lily Ocasio
- Maamke Portengen
- Charles Soebarta
- Helga Taffijn
- Ger Taubman
- Willem Veenstra

BIBLIOTHEEK

- Johan de Jong
- Carl Dijkstra
- Marc de Hay

CAMERAWERK

- Jan-Cees ter Brugge

CATERING

- Noah Dull
- Ina Janmaat
- Reina Jaarsma
- Trees Moons
- Sandra van Os
- Doreen Philips
- Tineke Philips
- Louise van Tuyl

COLLECTIEBEHEER

- Willem Boon
- Michel van Duijnen
- Rasa Kingma
- Marianne Lennon

ICT

- Marcel van Hall

KOERIERS

- Joop Reder
- Simon Jager
- Karel van Warmenhoven

MUSEUMDOCENTEN

- Femke Akerboom
- Catherine Bakker
- Elles Bense
- Annemarie Bien
- Arjan Blom
- Jahaga Bosscha
- Suzanne Compier
- Mariet Doorten
- Sanne Dijkstra
- Kees Gerbrands
- Leonora Groen
- Marc de Hay
- Gwendolyn Hofman
- Elchien Holl
- Fleur Jager
- Wendy de Keyzer
- Liesbeth Koning
- Nadja Krüger
- David Lee
- Anita de Loos
- Annemarie Mreijen
- Mirjam Ohringer
- Pieter Overmars
- Nelleke Persoons
- Ralph Pluim
- Marja Rinsma-Ypma
- Gerard van Rossum
- Tjitso Seijnen

Bekende Nederlanders en politici verschaften tijdens de Nacht van de Vervanging één nacht onderdak aan vluchtelingen. Alle betrokkenen dineerden en ontbeten op 17 en 18 maart in het Verzetsmuseum.

- Laurie Slegtenhorst
- Marijke Smit
- Marjan Snoek
- Kirsten Spoolder
- Biljana Stojanovic
- Antoinette Stranger
- Ferdinand Tillema
- Iris Trompert
- Dick Verdonkschot
- Laetitia Wanders
- Karel Warmenhoven
- Bea Weenink
- Hans van der Wilk
- Wil Witsel

SCHOOLBOEKINGEN

- Inge Brouwer
- Ezra ten Bruin
- Sanne van de Graaf
- Hadassa Hirschfeld
- Thijs Jordaan

TECHNISCHE DIENST

- Simon Jager
- Bas Mol
- Pico Wychgel
- Willem Boon

DE ACTIVITEITEN VAN HET VERZETSMUSEUM ZIJN IN 2011 MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR BIJDRAGEN VAN EEN GROOT AANTAL INSTELLINGEN, BEDRIJVEN EN PARTICULIEREN

ALGEMENE BIJDRAGEN IN 2011

- Aktion Sühnezeichen-Friedensdienste
 - Boedelbak bv
 - Christelijk Nationaal Vakverbond
 - Gemeente Amsterdam
 - Stichting Dr. Edward Hardoon
 - M. Koster en Zn
 - KPMG
 - KVGGO
 - Linnaeus apotheek bv
 - Meerschap bv
 - Parrée Beheer b.v.
 - Rami Amsterdam B.V.
 - Wegener NV
- en diverse particulieren en ca. 1.400 leden van de Vriendenstichting

BIJDRAGEN VOOR HET KINDERMUSEUM

HOOFDSPONSOR:

- Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg
- Bouwfonds Cultuurfonds/Rabovastgoed
- Prins Bernhard Cultuurfonds
- M.A.O.C Gravin Van Bylandt Stichting
- Centrum voor Propaganda voor Eenheid in de Vakbeweging
- Cool Cat Foundation
- Stichting ter bevordering van de Christelijke Pers
- Stichting Democratie en Media
- Kiwanis Club Amsterdam
- Gemeente Amstelveen
- Gemeente Amsterdam, Kunst en Cultuur
- Gemeente Amsterdam, Economische Zaken
- Gemeente Diemen
- Gemeente Ouder-Amstel
- Goeden doelen fonds ING-medewerkers
- Hans Ruijssenaars architecten
- K.F. Hein Fonds
- Hendrik Muller fonds

- Hilleel Moerel Stichting
- Iona Stichting
- Kattendijke/Drucker Stichting
- Kollewijn Fonds
- Stichting Maagdenhuis
- Stichting Maatschappij tot Nut der Israëlieten in Nederland
- Maatschappij Tot Nut van 't Algemeen
- Madurodam Steunfonds
- Elise Mathilde Fonds
- Ministerie van VWS, eenheid OHW
- Mondriaan Fonds
- Nationaal Comité 4 en 5 mei
- Stichting Uitgeverij en boekhandel Pegasus
- Rabobank Amstel en Vecht
- Ruusscher Stichting
- Skanfonds
- Solidariteitsfonds
- Stichting Sam Slager
- Sweegers en de Bruijn bv
- Maria Strootfonds
- Verenigd Verzet
- W.J.O. de Vries Fonds
- VSBfonds
- Fiep Westendorp foundation
- Stichting Woudschoten en vele particulieren

BIJDRAGEN VOOR OVERIGE PROJECTEN IN 2011

- Gemeente Amsterdam
- M.A.O.C Gravin van Bylandt Stichting
- Kollewijn Fonds
- Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg
- Prins Bernhard Cultuurfonds
- SNS Reaal Fonds

COLOFON

© Verzetsmuseum Amsterdam,
april 2012

TEKST

Liesbeth van der Horst

ONTWERP

Jarno Aafjes Concept & Design

DTP

Zwaar Water

FOTO'S

Bas Baltus

Simon Jager

Gerard Mensink

Pieter Plas

Henk Rougoor

Frank de Ruijter

Sandra ter Mijtelen

Mar-Ina Uhrig

Dick Verdonkschot

